

Med zadnjimi volitvami za državni zbor dne 12. junija 1885. leta bil je namreč po vsej Dalmaciji hud volilni boj med narodno hrvatsko in pa lahonsko stranko. Lahonski stranki na čelu stal je najvišje sodnije svetovalec Lapenna, nekoliko lahonskih trgovcev in več sodnijskih uradnikov, ker je v Dalmaciji enako laščina uradni jezik, kakor pri nas večinoma povsod nemščina. Zato se večina dalmatinskih uradnikov iz stare navade drži lahonske stranke. Pred volitvami se je čulo, da Lapenna na vsako ceno hoče pri teh volitvah zmagati, potem pa sedanjo vlado prekucniti, in da se je v ta namen dala v deželi na razpolaganje svota 20.000 gold.

Med drugimi bila je volilna borba silo huda v Šebeniku, kjer je bil za kandidata postavljen tamošnjega župana-NAMESTNIK vitez Šupuk. — Eden najhujših tamošnjih lahonskih agitatorjev bil je služabnik trgovske firme Vlahov z imenom Henrik Souček, ki pa sam ni imel volilne pravice. — Dokazano je, da je podžupan Šupuk Součeka pozval v občinsko pisarno ter od njega zahteval, da v 24 urah mesto zapusti, in v ta namen podpiše izjavo, da to stori prosto. Šupuk mu je rekel, ako mesta ne zapusti, ga občina ne more varovati, da bi ga razjarjeno ljudstvo ne napadlo, in on bi bil prisiljen izročiti ga sodniji.

Vse te dogodbe v mestni pisarni bilo je petero prič, vendar Souček trdi, da bi mu bil podžupan Šupuk pretil s zaporom in da ga dá vkleniti, ako ne podpiše. — Štiri priče trdijo, da vsega tega pretenja niso čule, samo tast Součekov potrjuje izjavo oziroma zatožbo Součekovo, katero je vložil pri sodniji zoper Šupuka zaradi hudodelstva javnega nasilstva.

Sodnija je dovršila začetno preiskavo, pa konec temu je bil, da je državni pravdnik sodniji naznanil, da nima povoda predložiti obtožbo. S tem bilo bi pravde konec, — pa Souček vložil je subsidijarno tožbo in sodnija dovolila je še enkrat predpreiskavo zoper Šupuka, da se pa ta sme vršiti, treba je dovoljenja državnega zbora.

Ali se dovoli to ali ne, o tem imel je najprej obravnavati imunitetni odsek. V tem bilo je slučajno malo desničarjev navzočih in tako so levičarji sklenili Šupuka izročiti sodniji. Poročevalec Hren pa, ki je ostal s 4 drugimi tovariši v manjšini in je v te imenu predlagal, da se Šupuk sodniji ne izroči.

Da je Souček samo naprošen tožnik lahonske stranke, razvidi se iz tega, ker je lažljivo izpovedal, da ga je Šupuk po podpisu reversa spremil samo na trg in ga tam prepustil množici, ki ga je napadla; poročilo žandarmerije pa potrdi, da je Součeka Šupuk z dvema svetovalcema spremil do doma.

Obravnava tega predmeta v zbornici trajala je nad tri ure. Poročevalec večine Weber storil je vse, da bi dokazal, kar je Součeku na korist in Šupuku na kvar. Nasproti pa je Hren prav dobro, samo nekoliko preobširno zagovarjal stališče manjšine. Pred sejo čulo se je, da bode vsa desnica glasovala za predlog manjšine in to se je res tudi zgodilo, toda, po dolgi razpravi prišlo je glasovanje tako nagloma, ne da bi bil predsednik

Smolka, kakor sicer vselej, dal znamenje z zvonjenjem, da je zelo veliko desničarjev ostalo zunaj dvorane, na pr. dr. Klaič sam; res pa je tudi, da je več poslancev z desnice, izrekoma iz českega kluba ostalo namenoma zunaj, in tako je bil konec dolge obravnave ta, da je desnica propadla za kakih 12 glasov, ker je levica vsa kompaktna in tudi Coroninovci glasovali za to, da se Šupuk izroči sodniji.

To mu nakloni sedaj novo preiskavo, kateri je pa konec skoraj naprej gotov, ker ni misliti, da bi nova preiskava podala več dokazov kot prva.

V petek večer zboroval je dalje

budgetni odsek

ter pritrdil predlogu vladinemu, ki zahteva po brambovskem ministru za deželno brambo in domobrance za letos dodaten kredit 12 milijonov. Razprava o tem predmetu v odseku bila je izredoma tajna, ker je brambovski minister razodeval stvari, katerih ne sme izvedeti inostranstvo; sklepi odsekovi pa so znani ter gredo na to, da se je ves dodaten kredit 12 milijonov brez ugovora dovolil, akoravno je vlada lansko leto prav glasno obetala, da domobranstvo razun slučaja vojske ne bo prizadelo nikakoršnih pomenljivih stroškov. — Za glasovanje odločilna je bila goovo varnost države in pa domobrancev samih.

V soboto zboroval je dalje tudi:

odsek 45 členov za pogodbo z Ogersko.

Obravnavali so se predlogi zaradi avstrijsko-ogerske banke in zaradi državnega dolga 80 milijonov tej banki, na katere so pri prvi pogodbi pozabili. Seja je trajala tri ure, od 11. do 2., potem pa ravno, ko se je pričel razgovor o členu 82. bankinih pravil, kateri določuje vnanjo obliko bankovcev, postal je odsek nesklepčen in se je moralo zborovanje pretrgati. Kam je pa gledé tega člena pes taco molil, izjavi se je Tirolec Neuner, ki je predlagal, naj se sprejme nespremenjen člen po vladinem predlogu, to je, da bankovci ostanejo, kakor sedaj, samo nemški na eni, in samo madjarski na drugi strani. Vendar pa naj se sklene resolucija, katera naj vladi nalaga to doseči v posebnem dogovoru z Ogersko, kar namerava predlog pododsekov, ki se glasi, da mora na nemški strani biti razvidna vrednost bankovca tudi v vseh deželnih jezikih. — K temu koraku priveden je bil gotovo za to, ker baje Ogerska v tem vprašanji nikakor ne odneha in sedaj naša vlada zavolj tega noče pričeti boja z njo, ker trdi, da se rešitev narodnega vprašanja ne sme pričeti reševati — pri bankovcih.

Naši dopisi.

Iz vrhniške okolice 13. febr. (Izv. dop.) Od raznih krajev, ljube „Novice“, dobivate teden za tednom premnogo dopisov, le iz našega trga in njegove okolice se nobeden ne oglasi, da bi vsaj naznanil, da Vrhnika še ni zginila z zemljinega površja. In marsikdo bi lahko mislil, da je Vrhnika, Bog vé kje tam v deveti deželi,

a je v resnici le štiri ure oddaljena od središča vseh Slovencev — bele Ljubljane. Zato — naj Vam jaz danes poročim nekatere domače stvari.

Najprvo nekaj o vremenu. Vreme je bilo vso zimo še dosti prijetno in precej mrzlo. Posebno prve dni preteklega tedna je bila ostra burja, a v sredo in četrtek je padlo precej snega. Da, res pa, ko to pišem, vlada uže prijazno in gorko, vetrovno vreme.

Dne 9. t. m. je umrl tu naš okrajni zdravnik gosp. Mat. Janzekovič, ki je bil tudi šolski nadzornik. Pogreba njegovega, ki je bil dne 11. t. m., se je vdeležilo mnogo ljudi, med njimi tudi šolska mladina. Ranjki je bil v prejšnjem času narodnjak, a pri zadnjih srenjskih volitvah je glasoval z nasprotno stranko. Naj v miru počiva! — Želeti pa je, da bi kmalu dobili novega zdravnika, ki bi vestno opravljal svojo težavno službo. V to pomoz Bog!

Ker bode koncem tega meseca potekel obrok za vpisavanje v družbo sv. Mohora, zato je danes naš čast. kaplan g. T. P. v izvrstnem govoru razložil po besedah aposteljniovih: „Kar je pisano, je v naše podučenje pisano“ — veliko korist, ki jo donša čitanje dobrih, katoliških knjig, zlasti pa knjig družbe sv. Mohora. H koncu je v lepih in vzvišenih besedah navduševal zbrano ljudstvo k obilnemu pristopu v to prekristno družbo, ki leto za letom mnogo dobrega gradiva pošilja med slovensko ljudstvo. Želeti bi bilo, da bi vsi čast. gospodje duhovni pastirji priporočevali in vabili ljudstvo k obilnemu pristopu v družbo sv. Mohora, ki je uže toliko tisoč podučnih knjig podala med slovenski svet. Zgodi se!

Mnogo bi se še lahko pisalo o tukajšnjih razmerah gledé srenjskih volitev, a ker so stvari zeló zmedene, naj ostane vse to pod zagrinjalom molčečnosti.

Dobrova 13. febr. (Konec. — *Prijazna beseda domačim sadjerejcem.*) Zima je uže precej daleč v drugo polovico svojo se pomaknila. Ti dnevi zimski, kar jih je še, naj bi služili zavednim domačim sadjerejcem v to, da si za dejansko-sadjarska dela v prihodnji pomladi na vse strani preskrbé potrebnega materijala. Čas je zlató; vsaka zguba njegova je nenadomestljiva škoda, ki se več popraviti ne dá. Kdor si pa za vsako delo o pravem času vseh potrebnih reči omisli in preskrbi, ne bode mu treba ob času fakičnega dela dragega časa brez potrebe tratiti, in delo šlo bode mu ročno in točno izpod rok.

Mili domači sadjerejci! Lansko leto ste se gotovo do dobrega prepričali, kako bogato more se mali trud, katerega ima človek s sadjerejo, ob dobri letini poplačati. To vam naj bode nova spodbuda za navdušeno in podvojeno delo na polji prekristnega sadjarstva! Spodbujajte in pridobivajte pa tudi z besedo in izgledom za to prekristno stroko vse one, sedaj še zaspane posestnike, kateri iz nevednosti in malomarnosti trdijo, da na njihovih zemljiščih sadno drevje ne raste, da mu tla ugodna neso. Dokažite jim sami, da to ni res in je le njim in naslednikom njihovim na škodo.

Prav lepo število domačih sadjerejcev po mili domovini osebno poznam, s katerimi imel sem mnogokrat

tudi več ali manj občevati. Reči in trditi moram pa vestno, da, kdor med njim je za prekristno stvar tudi dejansko resnično navdušen, je skoz in skoz pravi poštenjak, odkritosrčen, uljuden, milega značaja in prijazen. Reči in trditi morem, da si človek z racionalno gojitvijo sadnega drevja požlahtnjuje tudi srce svoje; ako je pa to žlahtno, je ves človek dober, blag in pošten. Kdor tega ne verjame, prepriča naj se sam!

Prihodnjo pomlad naj bi se pa po mili domovini vsaj pri vsaki hiši toliko sadnih drevesec na stalno mesto posadilo, kolikor udov hišna družina šteje; samo to bi znašalo uže nad štiristotisoč mladih sadnih dreves, katera bi v malo letih obilnih obresti donašala. Ako vsak zemljiščni posestnik sam za se vsako leto le malo stori, je ob enem v celi deželi se tudi vsako leto uže velikansko delo dognalo. Z združenimi močmi toraj na delo za povzdigo prekristnega sadjarstva!

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Volitev za državni zbor na Koroškem. Voliti ali ne voliti, to je vprašanje, katero razpravljajo enako vsi slovenski časniki, kakor vsi naši politični krogi. „Novice“ protivile so se in se protivijo tudi še danes pasiviteti.

Za izdržavanje od volitve navaja se: hudo žaljena narodna zavest Slovencev, ker sedanja vlada v kljub vsem lepim obljubam v resnici še pičice ni storila za koroške Slovence in jim še le minuli teden prav namenoma pripomogla k škofu, ki Slovencev ne ume in ne more občevati z njimi, akoravno je na razpolaganje dolga vrsta, slovenščine zmožnih, politično mirnih odličnih duhovnikov, po vsem sposobnih za ono mesto.

Res je, da tudi miren človek težko zataji svoja čutila in britkost, katera nam polni srce po takih skušnjah.

Toda tudi v takih trenutkih človek ne sme obupati in zgubiti glave. Prepričanje, da se borimo za narodne svetinje, za pravice svoje, katere morajo konečno vendar priti do zmage, to nam mora zmiraj ohraniti ono zavest in moč, katero smo imeli in ohranili še v mnogo hujših časih.

Znalo bi se ugovarjati, da o tem kaj početi na Koroškem vedó najboljši soditi in imajo odločevati koroški Slovenci sami. — To pa bi bilo le deloma resnično. Razmere in osebe tamošnje poznajo gotovo koroški Slovenci najboljše, in nikomur bi ne prišlo na misel o osebi kandidata ali v kake krajne zadeve vtikati se. Nasproti pa morajo v vseh večjih važnejših političnih vprašanjih vsi Slovenci postopati složno. Kakor gotovo nihče ne more tajiti, da boli in žali in oškoduje ves slovenski narod vsaka krivica, ki zadeva del njegov, bodi-si na Primorskem, Štajarskem ali Koroškem, tako je tudi neovrgljivo, da v važnih vprašanjih ne sme hoditi vsaki del — svojo pot.

Za aktivno in pasivno politiko imamo mi s Čehi vred toliko veljavnih skušenj, da se dandanes nikjer nikoli ne najde več voljaven politik, kateri bi pri hladni krvi mogel še zagovarjati pasiviteto.

Vkljub temu videti je, da hočejo najmerodajnejši slovenski krogi na Koroškem nastopiti pot kujanja, katera koristi samo našim narodnim nasprotnikom, nam prizadeva silno škodo in zna konečno pogubna biti za vse.

Ako se koroški Slovenci pri tej volitvi res odločijo za pasivteto, moramo ta korak obsoditi kot veliko napako. — Nikakor pa ne smemo mi sami zabresti v enako napako s tem, da bi se ne brigali za koroške Slovence. To bi bil začetek našega pogina. Vsi drugi Slovenci in izrekoma vsi slovenski poslanci imajo sedaj še večjo dolžnost, z vsemi silami potezati se za koroške Slovence, rešiti jim pred vsem narodno ljudsko šolo in dalje vse one narodne pravice, katerih pogrešamo še sedaj skoraj po vseh slovenskih pokrajinah.

Pravica mora in mora zmagati, pa naša dolžnost je, da se vsi in neupogljivo borimo za njo. — Toraj na mesto srda sezimo po pogumu in pa ne vdajmo se!

— Ljubljansko deželno gledališče. Minuli četrtek zjutraj pogorelo je deželno gledališče v Ljubljani popolnoma, in je tedaj zapadlo oni osodi, kakor mnogo družih takih poslopij v novejšem času. Od kod je nastal ogenj, kedo je požara kriv, vse to ostane bržčas nerazkrito, ker navadno je malomarnost pri kurjavi ali razsvitljavi vzrok takih nesreč.

Požarna bramba storila je vkljub nnugodnemu, mrzlemu vremenu svojo dolžnost v popolni meri. V gledališči samem ni bilo nič več rešiti, rešile so se pa z njeno pomočjo sosedne hiše. Izrekoma bila bi nevarnost velika, ako bi se bila vnela sosedna Kürbisch-ova hiša, ker potem bilo bi skoraj nemogoče rešiti vso vrsto hiš do frančiškanskega mostu, med njimi tudi Matična hiša.

Pri vsi nesreči, ki je zadela deželo in posestnike lož, pa je vendar bila še velika sreča, da je požar nastal ob času, ko je bilo gledališče prazno. Požar med gledališko predstavo prizadel bi bil vse drugače zlo mnogobrojnim rodbinam ljubljanskega prebivalstva. Le spominjajmo se malo nazaj požara dunajskega „Ringtheatra“.

Pa še druga pomenljiva pravda med deželo in posestniki lož našla je svojo dokončno rešitev s tem požarom.

Vsaj je znano, kako je nemškutarška večina prejšnjega deželnega zbora napela vse svoje sile, nemškim posestnikom lož z nekim prekucom vsih pravic za vse prihodnje čase zagotoviti toliki vpliv na deželno gledališče, da bi bilo to moralo do sodnega dneva služiti samo nemški kulturi. Pomnožil se je v ta nameu celó protipostavno deželni odbor in vse moledovanje dramatičnega društva moralo bi bilo ostati brezvspešno, ako bi bilo šlo po volji nemškutarjev, ker nemški posestniki lož bili so gospodje gledališča, ako bi bila obveljala njihova. — Požar gledališča storil je tej pravdi konec. — Gledališča, za katerega je tekla pravda, ni več, zavarovalnino svojo dobi dežela, ono od lož pa posestniki

lož, tako ima vsak svoje in — mir besedi. — Gospodar prihodnjega gledališča, ali kakor koli naj se imenuje, pa bo oni, kdor ga zgradi in vzdržuje. Tako bo mir besedi enkrat za vselej. — V tem oziru toraj bil je požar celó rešitelj dolge, hude in drage narodno-politične pravde. Te dve strani ste tedaj tolažbe v veliki nesreči, ki je zadela deželo kranjsko, izrekoma pa prebivalstvo bele Ljubljane.

— O novem celovškem škofu poroča se nam iz zaupljivih krogov, da je odličen in jako marljiv in ponižen duhovnik, ki do zadnjega ni nehal ugovarjati temu, da bi se imenoval za to odlično mesto. — Slovenščine ne zna in se ji ni učil, da bi se mu ne moglo očitati, da s tem deluje za svoje imenovanje. Izrazila se je pa jako veljavna oseba, katera je zagovarjala njegovo imenovanje, da bo po preteklem letu govoril slovensko, in da bo ravno s tem skazal svojo ljubezen za slovenske diocesane svoje, da se bo naučil njihovega jezika. — Upajmo toraj, da se stvar ta obrne nabolje, kakor pa so nameravali nasprotniki naši. —

— Gospod deželni predsednik baron Winkler podal se je minuli teden na Dunaj zaradi rednih svojih uradnih opravkov.

— Gospode volilce v južno-štajerskih mestih in trgih opozarjamo na to, da je dosedanji državni poslanec dr. Foregger odložil svoj mandat. Obširneje o tem govorimo v „Novičarji“ Štajarska.

— Kmetijsko potovalno predavanje ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 27. t. m. popoldne po cerkvenem opraviu v šolskem poslopji pri M. D. v Polji.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Nedeljska „Wien. Zeitg.“ razglasa Najvišja ročna pisma, s katerimi se sklicavate delegaciji k izrednemu zasedanju 1. marca t. l. v Budapešt.

Prihodnja seja državnega zbora je v četrtek in na dnevnem redu je razun nadaljevanja razprave o delavskih bolniških založnicah tudi poročilo budgetnega odseka o izrednem kreditu 12 milijonov za opravo in oboroženje deželne brambe in domobrancev. Bržčas sprejme se predlog brez razgovora. V zadnji seji odložil je svoj mandat pravi prototip predmestnega kričača, Velikonec dr. Stingel, potem, ko so mu njegovi volilci iz dveh okrajev naznanili nezaupnico.

O tem, kedaj bo pred delegacijami zadnja seja, še ni dokončno določeno; predsedništvo tiši na to, da se potegne do sobote dne 26. februarja poglobitno za to, da odseki državnega zbora nadaljujejo svoje delovanje.

Med drugimi zboroval je včeraj odsek za pogodbo z Ogersko in je nadaljeval bankinske predmete.

Prvi bil je v razgovoru člen 82. pravil bankinih, ki določuje vnanjo obliko bankovcev.

Predsedoval je dr. Herbst, ker je bil knez Czartorskiy vsled smrti nečaka svojega zadržan vdeležiti se seje.